

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Samrådsspørgsmål B

Hvad agter regeringen at gøre for at forhindre spildevandsoverløb fra kommunale renselanlæg og kloaksystemer, og herunder hvad der på kort og lang sigt kan gøres for at give vandselskaberne og kommunerne økonomiske incitamentter til at forhindre udledning af kvælstof, fosfor, iltforbrugende stoffer og kemiske stoffer urensset til vandmiljøet?

Indledning

Lad mig starte med at slå fast, at der skal være styr på overløb af spildevand. Vi danskere skal hverken fiske eller bade i kloakvand. Det er meget vigtigt for mig – og for Socialdemokratiet.

Jeg kan godt forstå, at I har reageret på sommerens historie om store usikkerheder på Miljøstyrelsens tal om spildevandsoverløb. Jeg har set frem til at drøfte mulige tiltag til færre overløb.

TALEPAPIR

Vi kan i Danmark bade i havnene i storbyerne. Det er kun muligt, fordi kommunerne har gjort en stor indsats for at reducere overløb. Vi er generelt nået langt med vores spildevandsindsats.

Siden slutningen af 1980'erne har vi reduceret udledningen af næringsstoffer fra spildevand med mere end 75 procent.

Og i vandområdeplanerne har vi allerede i dag planlagt en indsats over for mere end 10 procent af de cirka 4.500 såkaldte overløbsbygværker.

Næste år skal vi fremlægge nye vandområdeplaner, så vi kan sikre, at vi kan få god tilstand i alle vores vandmiljøer.

Fakta om overløb

Spildevandssystemer med fælleskloakker – hvor regnvand og spildevand blandes – har alle overløbsbygværker.

Når kapaciteten under kraftig regn overskrides, ledes spildevand via overløbsbygværket ud til et vandområde – typisk et vandløb eller til kysten.

Overløbsbygværkerne sikrer, at alle ejendomme kan komme af med deres spildevand, og at spildevandet ikke løber baglæns op i husene, når der er for meget vand i kloaksystemet.

For at modvirke overløb er cirka 50 procent af de fælleskloakerede arealer forsynet med bassiner, der opsamler en del af det fortyndede spildevand og leder det til renseanlægget, når der igen er plads der.

Alternativer til overløb af spildevand er enten at aflede vandet på overfladen med de såkaldte klimatilpasningsløsninger eller ved separatkloakering, hvor spildevand løber i én ledning, mens regnvandet løber i en anden ledning.

Cirka 60 procent af det danske spildevandssystem er i dag separatkloakeret.

De resterende cirka 40 procent er fælleskloakerede. Det er primært i de ældre byer. Baseret på tal fra COWI vil det koste op mod 100 mia. kr., hvis alle kloaksystemer i Danmark skal separatkloakeres.

Spildevandsoverløb er især problematiske fordi der udledes iltforbrugende stoffer til vandløb og colibakterier til badevandsområder. Miljøstyrelsen overvåger løbende miljøtilstanden i vandløb ved hjælp af såkaldte faunaundersøgelser, som afslører spildevandspåvirkninger fra for eksempel overløb.

Overløbene stod i 2017 for cirka 1-2 procent af kvælstoftilførslen, som udgør den største udfordring for miljøtilstanden i vores kystvande.

Gennemførte og planlagte tiltag

Der bliver løbende arbejdet på at reducere overløbene.

Et partnerskab mellem Miljøstyrelsen, Kommunernes Landsforening, DANVA, Dansk

Industri og Dansk Miljøteknologi har resulteret i en kagebog til kommuner og vandforsyninger med "Best Practice til kortlægning samt reduktion af overløb fra fælleskloakerede afløbssystemer".

Kortlægningen viser, at der ikke er et quick fix. Hvis vi vil måle vand- og stofmængde på alle spildevandsoverløb, vil det koste mindst 200-300 mio. kr. årligt.

DTU har i 2017 i en rapport sammenlignet reguleringen i Danmark og 10 andre lande. DTU konkluderede, at den nuværende danske reguleringsmodel med en kombination af:

1. Faunaundersøgelser
2. Konkrete målinger, hvor der er behov, og
3. Modelberegninger

resulterer i den mest fornuftige regulering.

Det vil sige, at hvis en faunaundersøgelse viser, at der er problemer med vandmiljøet, bør der foretages konkrete målinger af spildevandsoverløbene. De målinger bruges i

modelberegningerne til at beslutte den bedste indsats.

Hvis faunaundersøgelsen viser, at der ikke er problemer med vandmiljøet, bruges alene modelberegninger.

I dag er der en afgift på spildevandsudledning fra renseanlæg. Spildevandsselskabet betaler på den måde en afgift per kilo kvælstof, fosfor eller organisk materiale, der udledes til vandmiljøet.

Der er derimod ingen afgift på udledning gennem spildevandsoverløb, fordi der ikke er tilstrækkelig viden om mængden og indholdet i overløbene.

Miljøstyrelsen har de seneste år gjort en stor indsats for at forbedre viden på området, herunder for at sikre, at kommunerne indberetter de data, man er forpligtet til gennem dataansvarsaftalen. Det har desværre knebet for enkelte kommuner.

Mulige nye tiltag

Hvad agter regeringen så at gøre ved udfordringerne?

1. Jeg vil sikre, at vi får bedre data. Det kræver, at kommunerne indberetter, hvad der sker.

Jeg vil derfor tydeliggøre kommunernes ansvar for at indberette data ved at skrive forpligtelsen ind i selve spildevandsbekendtgørelsen.

Dernæst forventer Miljøstyrelsen i første halvår af 2020 at ibrugtage en ny miljødatabase, som samtidig forenkler kommunernes konkrete arbejde med dataindberetningerne.

2. Derudover har jeg bedt Miljøstyrelsen gøre noget ved modelberegningerne, fordi usikkerheden op til 150-200 procent på det her område er for høj. Miljøstyrelsen vil nu

igangsætte et projekt, hvor man udarbejder en manual med såkaldte standardværdier. Standardværdier vil kunne reducere usikkerhederne ved modelberegningerne betragteligt.

Konkret betyder det, at hvis vi har to ens anlæg i to forskellige kommuner, og de bliver ramt af den samme mængde regn, ja så indberetter de to kommuner også ens på hvor meget vand der er løbet over, og hvor stort indhold af kvælstof, fosfor og organisk materiale, det har indeholdt.

3. Derudover vil regeringen sikre, at der bliver klarhed om reglerne for vandselskabernes medfinansiering af klimatilpasning på kommunale og private grunde. Ofte er det bedst og billigst, hvis de store regnmængder slet ikke kommer ned i kloakken – og med klimaforandringerne imødeser vi, at vejret bliver mere voldsomt.

4. Regeringen vil arbejde for, at forsyningssikkerhed, herunder færre næringsstoffer fra overløb, fremover bliver integreret i den økonomiske regulering af vandselskaberne. Hvis spildevandsselskaberne sender mere eller mindre spildevand i overløb, skal det afspejles i deres økonomiske rammer.

Derudover vil bedre data føre til, at vi kan genoverveje, om der skal være spildevandsafgift på næringsstoffer fra spildevandsoverløb.

Og så er vi i gang med at analysere, om det er hensigtsmæssigt, at kommunerne får en øget adgang til at give påbud til spildevandsselskaberne om opfølgning på mål i kommunernes spildevandsplaner.

5. Endelig vil vi forbedre grundlaget for de nye vandområdeplaner. Jeg har derfor skaffet midler til, at Miljøstyrelsen kan gennemføre yderligere 150 faunaundersøgelser, der som noget nyt er målrettet vandløb med spildevandsudledninger, hvor den økologiske

tilstand ikke er god. Dette vil give en mærkbar forbedring af vores viden om betydningen af spildevandsudledninger.

Jeg ser frem til, at vi kommer til at drøfte spildevandsoverløb i arbejdet med de nye vandområdeplaner.

Alt i alt vil vi med de initiativer få et forbedret vidensgrundlag om spildevandsoverløb og dermed bedre grundlag for at træffe beslutninger om indsatser i de kommende vandområdeplaner.

For i sidste ende, er det selvfølgelig det, det handler om. At vi sikrer et løft af tilstanden i vores vandmiljø, så vi får god tilstand alle steder. Det er vigtigt for mig, og det er en stor opgave, som kræver en indsats mod spildevandsoverløb, men også mange andre indsatser.